

FRANSIZ DİLİNDƏ SMS DİLİ

Açar sözlər: SMS, dil, üslub, danışmaq**Ключевые слова:** SMS, язык, стиль, разговаривать**Key words:** SMS, language, style, speak

Biz hər dili öyrənəndə dilin fonetik, qrammatik, leksik və.s. quruluşunu öyrənirik. Xarici dili öyrənən hər bir şəxs həmin dilin orfoqrafik, orfoepik, qrammatik, leksik dil qanunlarına çox ciddi yanaşır və onlara riayət etməyə çalışır və səhvlərin üzərində işləyərək daha dərin öyrənirlər. Lakin həmin dilin daşıyıcıları, öz dilləri daxilində, dil qanunlarına tamliqda riayət etmirlər. Məsələn fransız dilini xarici dil kimi öyrənən hər hansı bir tələbə dili sırf xarici dil kimi öyrənir, nə qədər müasir dil öyrənmə vasitələrindən istifadə etsədə, həmin dilin daşıyıcısı kimi danışır və başa düşə bilmir və yaxud elə bilir çox şey bilir. Lakin həmin xarici dövlətə səyahət etdikdən sonra dilin daxilində, danışq üslubunda olan dəyişikliklərlə tanış olduqdan sonra, yalnız dili xarici dil kimi öyrəndiyin başa düşür və bir neçə il orada yaşadığından sonra dil daxili, danışq dili ilə bağlı qaydalarla tanış olur, öz danışığında bu qaydaları tətbiq edir.

SMS dilində konkret dil daxilində baş verən, gənclərin etdikləri dəyişiklikləri göstərir. Yəni gənclər bir-birilərinə mesaj yazarkən uzun uzadı yazmamaq üçün qısaltmalardan istifadə edirlər. Bu da bəziləri tərəfdən müsbət, bəziləri tərəfdən isə mənfə qiymləndirilir.

Onu da qeyd etmək lazımdır ki, SMS dili hamı tərəfindən eyni cür başa düşülmür, yəni bu yazı tərzı daha çox yeniyetmələr, tələbələr və cavan nəslin arasında yayılmış bir tərzdir. Tələbələr, yeniyetmələr vaxt qazanmaq üçün bundan istifadə edirlər və eləcədə çalışırlar ki, dörd səhifəlik mesajı bir səhifədə ifadə etsinlər və ona görə də qısaltmalardan istifadə edirlər.

Yaşlı və cavan nəsil arasında aparılan sorğular iki nəsil arasında fikir ayrılığını olduğunu ortaya çıxarır. Müxtəlif fikirlər ortaya çıxır. Yaşlı nəslin nümayəndələri qeyd edirlər ki, mesaj yazmaq bizim üçün vaxt itirmək deməkdir. Yaşlı nəsil zəng etməyi daha üstün tuturlar. Cavanların isə öz dünyaları var. Mesaj yazmaq və xüsusi sms dilindən istifadə etmək kimi vərdislər heç də bütün gənclərə şamil edilmir. Çünki bu kimi vərdislər heç də bütün gənclər tərəfindən eyni cür başa düşülmür. Yəni xüsusi kodlarla yazılan mesajların mənasını hamı açə bilməz. Yazıldığı tərf də görək bu vərdislərə malik olsun ki, qarşılıqlı anlaşma baş versin. Bəzi gənclər isə qeyd edirlər sms yazmaq boş vaxt itirmək deməkdir. Yəni sms yazarkən çox fikirləşməli olursan ki, qarşı tərəf səni başa düşər, yoxsa yox. Çox vaxt sərf edirsən ki, səni başa düşsünlər. Ona görə də kodlarsız yazmaq daha yaxşıdır ki, qarşı tərəf səni dəqiq başa düşsünlər.

Xüsusi sms dilindən istifadə edərkən, gənclər sözlərin həcmını qısaldaraq bir sms-in haqqını ödəyərək çox həcmli sms yazə bilərlər. Həm pula, həm də zamana qənaət edəcəklər. SMS dili haqqında müxtəlif fikirlər var. Bəziləri sms dilinin ənənəvi fransız dilini tamamilə işğal edəcəyindən narahət olurlar və bunun qarşısının alınmasının tərəfdarıdırlar. Onlar qeyd edirlər ki, sms dilində yazmaqda, sms yazmaq sürətlərini artırmaq daha yaxşı olardı. sms dilini hamı yaxşı bilmədiyi üçün bu dildə oxumaq da çətinlik törədir. Yəni oxumağa çox vaxt sərf edilir və nəticədə vaxt itirilir.

Tələbələr mühazirə yazarkən müəllimin dediklərin yazıb çatdırmaq üçün xüsusi özlərinin başa düşdükleri qısaltmalardan istifadə edirlər.

Bu yad işarələr artıq azərbaycan dilində də özlünə yer tapmışdır. Məsələn: *salam- slm, Necəsən – ncsn, Hardasan – hrdn, Cavab – cvb, Universitet- Uni, Gecən xeyirə qalsın -GX.*

İngilis dili beynəlxalq dil olduğu üçün ingilis dilindən alınma sözlərdən sms dilində çox istifadə olunur: OK, By.

SMS dili yeni mövzu, bömə olduğu üçün müasir təhsil sistemində dilin leksikologiyasının şöbəsində tədris olunur. Fransız dilində SMS dilində aşağıdakı qısaltmalardan istifadə olunur:

Abito -à bientôt- görüşənə qədər, A2m1- à demain - sabaha qədər, Ama -à mon avis - mənim fikrimcə, Arffffff - je suis écroulé de rire - gülməkdən partlamaq, Bap- bon après-midi - gününüz xeyir, Biz - bises Bsr - bon soir - axşamın xeyir, Bisur - biensûr- əlbəttə, C-c'est dır, Ccho - c'est chaud - istidir, Cmal1- c'est malin - bu zərərli, Dak -d'accord-razıyam, DPch-dépêche- ələs, MDR-mort de rire - gülməkdən ölmək, Ppl - people-millət, PFFFFFFF - marque de mepri - nifrət işarəsi, éd - aider- kömək etmək, cu- see you (à bientôt)- görüşənə qədər, cdl -cordialement- səmimi, ürəkdən, dxnre - dictionnaire -lüğət, Fds- fin de semaine -həftə sonu, koman - comment- necə, koser - causer - söhbət etmək, np-no problem problem yoxdur , onckri - on s'écrit- yazışırıq, txt -texte- mətn, up2u -comme tu veux (up to you) -necə istəyirsən, w/- avec (with) ilə , w/- sans (without) to -sənsiz, wknd- week-end - həftə sonu, ya- il y a- var, aussi vite que possible -asap-mümkün olan qədər tez, bientôt-bi1to-tezliklə, bisou -kiss, biz - öpüş, cet (te) - 7-bu, changer- chanG - dəyişmək , concert- KoncR-konsert, contester-contST- mübahisə etmək, cruel - crul - amansız, danser- danC- rəqs etmək, désolé-Dzol- təəssüf, fou- ouf - dəli, frère- frR - qardaş, garçon -mek -oğlan, génial-Gnial- genial, habiter-abiT -yaşamaq, hasard -azar-təsədüf, hésiter-éziT-tərəddüd etmək, horreur-orEr- dəhşət, hôtel -otL - otel, imagine - imaJn- təsəvvür et, impossible- posibl- mümkün deyil, indifférent-

Idiféren müxtəlif, 6T – cité- şəhərcik, 7- cette bu, \$-argent -pul, à demain-@-2m1 sabaha qədər, à plus tard - @+ -daha gec, aller- go - getmək, après-midi-aprM- günortadan sonra, aucun- oK1- heç bir, aucune- Oqn- heç bir, aussi vite que possible- asap - mümkün olan qədər tez, avant- av, B4 (before) - əvvəl, balader- balaD- gəzmək, bavarder - bavarD - çox danışmaq, bientôt-bi1to-tezliklə, bisou - kiss, biz - öpüş, changer- chanG - dəyişmək

Sonda belə nəticəyə gəlmək olarki, durğu işarələrsiz mətn anlaşılmaz olar. İstər yazılı istərsə də şifahi nitqdə insanlar bir-birilrini səhv başa düşürlər. Durğu işarələri istər yazılı, istərsə də şifahi nitqdə vacib rol oynayır.

The language of texting in French

Summary

From Ancient period started to use punctuation in the sentence. In the oral discourse we expresse the punctuation with the help of intonation and accent. But in written speech we do it with the help of punctuation. Adding the comma, we change the meaning of the sentence .The punctuation marks play important rol in the sentence.

Язык СМС на французском языке

Резюме

С конца античных времен начали использовать знаки препинания. В устной речи мы выражаем знаки препинания с помощью интонации и ударении. А в письменной речи мы выражаем это с помощью знаков препинания. В приложение с добавлением запятой мы меняем смысл предложения. Знаки препинания играют важную роль в предложении.